

V Bruseli 23. júna 2025
(OR. en)

10688/25

MOG 59
SY 6
CFSP/PESC 952
COPS 315

VÝSLEDOK ROKOVANIA

Od:	Generálny sekretariát Rady
Komu:	Delegácie
Predmet:	Závery Rady o Sýrii

Delegáciám v prílohe zasielame závery Rady o Sýrii, ktoré Rada pre zahraničné veci schválila na zasadnutí 23. júna 2025.

Závery Rady o Sýrii

1. Pád kriminálneho Asadovho režimu je historickým momentom pre sýrsky ľud, ktorý si za posledných štrnásť rokov prešiel obrovským utrpením a preukázal pozoruhodnú odolnosť v úsilí o dôstojnosť, slobodu, demokraciu a spravodlivosť. Všetci Sýrčania by mali mať možnosť konečne sa zjednotiť, stabilizovať a obnoviť svoju krajinu, znovu nastoliť spravodlivosť a zabezpečiť vyvodenie zodpovednosti, a začať tak písať novú kapitolu sýrskej histórie. V tomto kritickom období Európska únia naďalej stojí po boku sýrskeho ľudu a je odhodlaná podporovať pokojnú a inkluzívnu transformáciu, ktorá prebehne pod sýrskym vedením a zodpovednosť za ktorú prevezmú Sýrčania, s cieľom pomôcť vybudovať pre všetkých Sýrčanov lepšiu budúcnosť.

2. Európska únia víta záväzok dočasného prezidenta Ahmada aš-Šara'a a prechodnej vlády vybudovať novú Sýriu založenú na národnom zmierení, právnom štáte, deľbe moci, ako aj ľudských právach a základných slobodách pre všetkých Sýrčanov bez rozdielu, pričom sa plne ochráni rozmanitosť krajiny. S uspokojením berieme na vedomie aj úvodné kroky, ktoré sa podnikli v posledných mesiacoch s cieľom položiť základy pokojnej a inkluzívnej transformácie, vrátane konania prvej konferencie národného dialógu, prijatia ústavnej deklarácie a vymenovania prechodnej vlády. EÚ vyzýva, aby sa tieto úvodné kroky a záväzky, ako aj kľúčové zásady zakotvené v ústavnej deklarácii v plnej miere vykonávali a uplatňovali v praxi, aby pokračoval národný dialóg, aby sa urýchlene vytvorilo ľudové zhromaždenie a vypracovala stála ústava, pričom sa zohľadnia túžby všetkých Sýrčanov, a aby sa do troch až piatich rokov v súlade s medzinárodnými normami uskutočnili skutočné voľby, ktoré umožnia plnú politickú účasť všetkých Sýrčanov. EÚ tiež vyzýva prechodnú vládu, aby sa usilovala o vytvorenie silných a nezávislých justičných inštitúcií. EÚ je pripravená prechodnú vládu v tomto úsilí podporiť.

3. Ľudské práva a základné slobody sa musia dodržiavať, chrániť a naplňovať vo vzťahu ku všetkým v Sýrii bez akejkoľvek diskriminácie. Ženy zohrávajú v novej Sýrii zásadnú úlohu a EÚ naďalej vyzýva orgány, aby zabezpečili ich plnú, rovnocennú a zmysluplnú účasť vo všetkých sférach politického života a spoločnosti.

4. EÚ naďalej vyzýva na okamžité ukončenie násilia v celej Sýrii. EÚ vážne znepokojilo rozsiahle násilie v sýrskom pobrežnom regióne a v iných oblastiach v okolí Damasku na jar 2025. EÚ dôrazne odsudzuje útoky všetkých strán, ako aj hrozné zločiny páchané na civilistoch. EÚ vyzýva prechodné orgány, aby udržiavali poriadok, zabezpečili kontrolu nad ozbrojenými skupinami, chránili všetkých Sýrčanov bez ohľadu na ich etnický alebo náboženský pôvod a vyvodili zodpovednosť voči všetkým páchateľom v súlade s medzinárodným právom, normami a štandardmi. EÚ víta reakciu prechodných orgánov, a najmä zriadenie vyšetrovacieho výboru, a vyzýva na rýchle, transparentné, dôveryhodné a nestranné vyšetrenie, ako aj na transparentný nadväzujúci proces, ktorého stredobodom budú obeť. Možnosť vyšetrovať tieto trestné činy by mali mať aj príslušné mechanizmy OSN. EÚ odsudzuje akúkoľvek formu škodlivého zahraničného zasahovania, ktorého cieľom je narušiť národné zmierenie.

5. Sýrska občianska spoločnosť, slobodné a nezávislé médiá a sýrska diaspóra zohrávajú kľúčovú úlohu pri zabezpečovaní úspechu transformácie Sýrie zameranej na vybudovanie mierovej, spravodlivej, inkluzívnej a pluralitnej spoločnosti. EÚ vyzýva prechodnú vládu, aby chránila občiansky priestor zaistením bezpečného a priaznivého prostredia pre miestnu a medzinárodnú občiansku spoločnosť a nezávislé médiá bez hrozieb, zastrašovania a administratívnych prekážok. EÚ a jej členské štáty budú pokračovať v dlhodobej angažovanosti a podpore vo vzťahu k sýrskej občianskej spoločnosti. 6. Transformácia a obnova Sýrie si budú vyžadovať dlhodobé vytrvalé úsilie. EÚ sa v záujme toho angažuje vo vzťahu k prechodnej vláde a úzko spolupracuje s regionálnymi a medzinárodnými partnermi a vyzýva medzinárodné spoločenstvo, aby zintenzívnilo svoju politickú aj finančnú podporu na základe zásad stanovených v Akabe (14. decembra 2024), Rijáde (12. januára 2025), Paríži (13. februára 2025) a Bruseli (17. marca 2025), ako aj na základe záväzkov oznámených na deviatej bruselskej konferencii. Medzinárodné spoločenstvo vrátane systému Organizácie Spojených národov a jej rôznych agentúr, ako aj iniciatívy EÚ na koordináciu darcov môžu v duchu kľúčových zásad rezolúcie BR OSN č. 2254 významne prispieť k podpore sýrskej politickej transformácie, spravodlivosti v prechodnom období, zmierenia, sociálno-ekonomickej obnovy a rekonštrukcie. EÚ v tejto súvislosti naďalej podporuje prácu osobitného vyslanca OSN pre Sýriu a tímu OSN v Sýrii. Poskytovanie základných služieb, ako aj príležitostí na živobytie pre sýrske obyvateľstvo je predpokladom stabilnej a mierovej Sýrie. EÚ vyzýva medzinárodné spoločenstvo, aby uľahčilo hospodársku obnovu Sýrie a pracovalo na jej opätovnom začlenení do medzinárodného finančného systému.

7. EÚ vyzýva všetkých aktérov v Sýrii, aby dodržiavali medzinárodné právo vrátane ľudských práv. EÚ naďalej dôrazne podporuje sýrske a medzinárodné úsilie o vyvodenie zodpovednosti za všetky krutosti spáchané najmä Asadovým režimom a inými aktérmi, ako sú Dá'iš a iné teroristické alebo ozbrojené skupiny, počas Asadovho režimu alebo po jeho páde. Na zmierenie a trvalý mier je potrebný komplexný a inkluzívny proces spravodlivosti v prechodnom období, ktorý prebehne pod sýrskym vedením a zodpovednosť za ktorý prevezmú Sýrčania. Všetky osoby zodpovedné za závažné porušovanie medzinárodného humanitárneho a trestného práva a práva v oblasti ľudských práv musia byť brané na zodpovednosť a postavené pred súd, v prípade potreby aj s podporou tretích štátov a medzivládnych organizácií. Takisto je nevyhnutné, aby prechodná vláda v spolupráci s ostatnými sýrskymi a medzinárodnými zainteresovanými stranami bez diskriminácie zistila, čo sa stalo so všetkými približne 150 000 nezvestnými osobami. EÚ v tejto súvislosti víta zriadenie národného orgánu pre spravodlivosť v prechodnom období a národného orgánu pre nezvestné osoby ako dôležitý krok smerom k dosiahnutiu komplexnej spravodlivosti a pravdy, ktoré si sýrsky ľud zaslúži, a je pripravená tieto orgány podporovať. EÚ uznáva zásadný prínos aktérov občianskej spoločnosti vrátane združení obetí a rodinných príslušníkov. EÚ bude aj naďalej neochvejne podporovať medzinárodný, nestranný a nezávislý mechanizmus, vyšetrovaciu komisiu a nezávislú inštitúciu pre nezvestné osoby v Sýrskej arabskej republike. EÚ víta počiatočnú spoluprácu prechodnej vlády s týmito aktérmi, ako aj s Úradom vysokého komisára Organizácie Spojených národov pre ľudské práva (OHCHR) a inými príslušnými organizáciami, ako je Medzinárodný výbor Červeného kríža, a vyzýva ju, aby im na účely plnenia ich mandátov poskytla plný prístup v rámci celej Sýrie. EÚ je pripravená podporovať úsilie o mediáciu a zmierenie na miestnej i vnútroštátnej úrovni. EÚ nabáda na všeobecné pristúpenie k Rímskemu štatútu Medzinárodného trestného súdu a vyzýva Sýrsku arabskú republiku, aby zvážila akceptovanie jeho právomoci.

8. Odzbrojenie, demobilizácia a reintegrácia (DDR) všetkých ozbrojených skupín do jednotných národných bezpečnostných síl je predpokladom vnútornej bezpečnosti a politickej stability v rámci právneho štátu. V rámci tohto úsilia by sa malo zabezpečiť vylúčenie všetkých teroristických a násilných extrémistických prvkov. Tento proces DDR by mal byť súčasťou širšieho a rásneho úsilia o reformu sektora bezpečnosti, ktorým sa zabezpečí zodpovedný, transparentný a profesionálny sektor bezpečnosti, ktorý funguje v súlade s medzinárodným právom. EÚ v tejto súvislosti uznáva počiatočné úsilie, ktoré vynaložili prechodné orgány, a víta dohodu, ktorú 10. marca 2025 dosiahli so Sýrskymi demokratickými silami, ako aj podobné úsilie v celej krajine. EÚ teraz vyzýva jednotlivé strany, aby pracovali na rýchlom, komplexnom a mierovom vykonávaní dosiahnutej dohody. EÚ je pripravená spolu s ďalšími partnermi podporovať proces reformy sektora bezpečnosti.

9. EÚ oceňuje vyhlásenia prechodnej vlády, podľa ktorých sa bude usilovať o nadviazanie mierových vzťahov so všetkými krajinami a plne rešpektovať medzinárodné právo vrátane Dohovoru OSN o morskom práve. EÚ je pripravená spolupracovať s prechodnou vládou na regionálnych a multilaterálnych fórach okrem iného aj v záujme podpory účinného multilateralizmu a medzinárodného poriadku založeného na pravidlách, ktorého jadrom je Organizácia Spojených národov. EÚ vyzýva Sýriu, ako aj všetky ostatné štáty, aby sa vyjadrili proti vojenskej agresii a územnej anexii v súlade so zásadami Charty OSN. EÚ pripomína význam kladného hlasovania vo Valnom zhromaždení OSN, ktorým sa odsudzuje agresia Ruska voči Ukrajine a hľadajú možnosti dosiahnutia komplexného, spravodlivého a trvalého mieru na Ukrajine. EÚ okrem toho odsudzuje rozhodnutia Asadovho režimu, ktorými sa uznalo porušenie zvrchovanosti a územnej celistvosti Ukrajiny a Gruzínska, a vyzýva prechodné orgány, aby tieto rozhodnutia na základe rešpektovania zvrchovanosti a územnej celistvosti všetkých štátov zrušili. EÚ zdôrazňuje, že v súlade s medzinárodným právom a rezolúciami Bezpečnostnej rady OSN č. 242 a 497 neuznáva zvrchovanosť Izraela nad okupovanými Golanskými výšinami.

10. EÚ naliehavo vyzýva všetkých vonkajších aktérov bez výnimky, aby plne rešpektovali jednotu, nezávislosť, zvrchovanosť a územnú celistosť Sýrie. EÚ odsudzuje všetky jednostranné zahraničné vojenské akcie a vojenskú prítomnosť, ako aj pokusy o oslabenie stability Sýrie a jej vyhliadok na pokojnú transformáciu, okrem iného aj prostredníctvom zahraničnej manipulácie s informáciami a zahraničného zasahovania. V tejto súvislosti je EÚ naďalej vážne znepokojená konaním Ruska a Iránu, ktoré boli hlavnými spolupáchateľmi brutálnych represíí Asadovho režimu voči jeho ľudu a ktoré sa opäť snažia podnietiť násilie a destabilizovať Sýriu. Hoci by sa bezpečnostným obavám Izraela mala venovať pozornosť, EÚ je hlboko znepokojená útokmi izraelských obranných síl vo viacerých regiónoch a ich pretrvávajúcou prítomnosťou a vojenskými operáciami, najmä v južnej Sýrii. EÚ vyzýva Izrael, aby rešpektoval demilitarizovanú nárazníkovú zónu a dodržiaval podmienky dohody o stiahnutí ozbrojených síl z roku 1974. EÚ je naďalej znepokojená pôsobením ozbrojených skupín podporovaných Tureckom na severe krajiny. Bezpečnostným obavám Turecka by sa mala venovať pozornosť, no zároveň by sa malo zabezpečiť, aby všetci Sýrčania vrátane Kurdov mohli požívať bezpečnosť a základné práva.

11. Boj proti Dá'iš a ďalším teroristickým skupinám, ktoré sú naďalej hrozbou pre Sýriu, okolitý región, Európu i medzinárodný mier a bezpečnosť, zostáva v kontexte rýchlo sa meniaceho politického a bezpečnostného kontextu naďalej prioritou. EÚ vyzýva prechodnú vládu, aby pokračovala v boji proti medzinárodnému terorizmu, najmä prívržencom Dá'iš a al-Káidy, a to aj prostredníctvom spolupráce s globálnou koalíciou proti Dá'iš. EÚ tiež zdôrazňuje, že je potrebné rozhodne riešiť hrozbu, ktorú predstavujú všetci zahraniční teroristickí bojovníci v Sýrii. EÚ je angažovaným partnerom globálnej koalície proti Dá'iš a ako spoluvedúca jej hlavnej špecializovanej skupiny bude zohrávať aktívnejšiu úlohu pri zabezpečovaní trvalého potlačenia terorizmu a pri predchádzaní obnoveniu činnosti teroristických skupín. Potreba zachovať bezpečnú prevádzku zariadení v severovýchodnej Sýrii, v ktorých sa nachádzajú prívrženci Dá'iš a ich rodiny, je regionálnou a globálnou bezpečnostnou otázkou, ktorá si vyžaduje spoločné úsilie. EÚ je spolu so svojimi členskými štátmi odhodlaná zvýšiť svoju podporu pre bezpečnú prevádzku táborov a zaisťovacích zariadení v severovýchodnej Sýrii a vyzýva medzinárodných partnerov, aby sa naďalej angažovali, zvýšili objem poskytovaných finančných prostriedkov a pracovali na udržateľných riešeniach. EÚ nabáda globálnu koalíciu proti Dá'iš, medzinárodných partnerov a prechodnú vládu, aby pracovali na deradikalizácii, rehabilitácii a reintegrácii sýrskych občanov, ktorí sa v súčasnosti nachádzajú v táboroch al-Húl a Rúdž, a aby podporovali stíhanie osôb podozrivých zo spáchania alebo uľahčovania teroristických činov.

12. EÚ víta spoluprácu prechodnej vlády s Organizáciou pre zákaz chemických zbraní (OPCW) a vyzýva prechodnú vládu, aby zabezpečila urýchlené vykonanie ďalších krokov na definitívne odstránenie sýrskeho programu chemických zbraní a na boj proti rizikám šírenia. EÚ bude naďalej aktívne podporovať činnosti OPCW, a to aj prostredníctvom finančnej podpory, s cieľom vyšetriť, zabezpečiť a úplne zničiť všetky chemické zbrane v Sýrii vrátane výrobných zariadení, a naliehavo vyzýva ostatných, aby urobili to isté. EÚ víta spoluprácu prechodnej vlády s Medzinárodnou agentúrou pre atómovú energiu (MAAE) a vyzýva prechodnú vládu, aby spolupracovala s MAAE, zabezpečila úplné vykonávanie dohody o zárukách Sýrie v rámci Zmluvy o nešírení jadrových zbraní a aby objasnila nevyriešené otázky týkajúce sa činností v minulosti. EÚ nabáda Sýriu, aby bezodkladne uzavrela a uviedla do platnosti dodatkový protokol. EÚ bude naďalej aktívne podporovať činnosti MAAE, ako aj jej nestrannosť a nezávislosť.

13. Boj proti výrobe omamných látok a obchodovaniu s omamnými látkami, ako je Captagon, a proti súvisiacim sieťam organizovanej trestnej činnosti má zásadný význam. Víťame opatrenia prechodnej vlády, najmä zničenie niekoľkých zariadení na výrobu drog, a nabádame ju, aby v spolupráci s Úradom Organizácie Spojených národov pre drogy a kriminalitu (UNODC) a európskymi a regionálnymi partnermi vypracovala udržateľnú stratégiu na zabránenie obnoveniu výroby Captagonu.

14. EÚ je znepokojená pokračujúcou katastrofálnou humanitárnou situáciou v Sýrii, kde 90 % Sýrčanov žije pod hranicou chudoby, pričom 16,5 milióna Sýrčanov sa spolieha na humanitárnu pomoc, viac ako 7,2 milióna ľudí je vysídlených v rámci krajiny, z nich viac ako 2 milióny v táboroch s obmedzeným prístupom k základným službám, ako sú potraviny a voda, a viac ako 5 miliónov utečencov býva najmä v susedných krajinách, ako aj v EÚ. Situácia v oblasti potravinovej bezpečnosti sa naďalej zhoršuje, systém zdravotnej starostlivosti je v katastrofálnom stave, prístup k základným službám zostáva mimoriadne obmedzený, a to aj v dôsledku pretrvávajúcich nepriateľských akcií vrátane útokov na kritickú infraštruktúru. Krajina je posiatá nevybuchnutou muníciou a nášľapnými mínami, čo bráni bezpečnému návratu a rekonštrukcii a ohrozuje životy civilistov vrátane zraniteľných skupín, žien a detí. EÚ pripomína, že je potrebné dodržiavať medzinárodné humanitárne právo, zaručiť neobmedzený a trvalý prístup humanitárnej pomoci a zabezpečiť neustálu ochranu civilného obyvateľstva, humanitárnych pracovníkov a civilnej infraštruktúry. EÚ bude naďalej zohrávať vedúcu úlohu pri financovaní humanitárnej pomoci v celej Sýrii na základe prístupu založeného na potrebách v súlade s humanitárnymi zásadami, pričom svoju núdzovú reakciu doplní pomocou na rýchlu obnovu. Humanitárnu pomoc by mali dopĺňať dlhodobé a rozvojové investície, ako aj rekonštrukcia, čím sa zabezpečí udržateľnejšia obnova a stabilizácia krajiny, ako aj väčšia odolnosť sýrskeho ľudu prostredníctvom posilnenia spolupráce medzi obyvateľstvom a miestnymi orgánmi. EÚ je obzvlášť znepokojená stavom kritickej infraštruktúry v celej Sýrii, najmä pokiaľ ide o zdravotníctvo, vodu a elektrinu. Od začiatku krízy v roku 2011 EÚ reagovala na najnaliehavejšie potreby v oblasti záchrany životov a ochrany najzraniteľnejších osôb. Keď Sýriu v roku 2023 postihlo zemetrasenie, EÚ okrem humanitárnej pomoci aktivovala aj mechanizmus EÚ v oblasti civilnej ochrany (UCPM) a európsku kapacitu humanitárnej reakcie (EHRC).

15. EÚ spolu so svojimi členskými štátmi dlhodobo zohráva vedúcu úlohu pri poskytovaní pomoci Sýrčanom a naďalej neochvejne podporuje sýrsky ľud. Za posledných štrnásť rokov EÚ a jej členské štáty zmobilizovali takmer 37 miliárd EUR na humanitárnu, rozvojovú, hospodársku a stabilizačnú pomoc, ktorou podporili Sýrčanov v krajine aj v celom regióne. EÚ je naďalej odhodlaná podporovať Sýriu na jej ceste k stabilizácii a rekonštrukcii v rámci priorít, ako je budovanie inštitúcií a verejné reformy, sociálno-ekonomická obnova (živobytie a pracovné miesta, podpora kľúčových odvetví, ako je poľnohospodárstvo, poskytovanie základných služieb, ako je voda, odpadová voda, zdravotníctvo a elektrina), sociálna súdržnosť, ľudské práva, spravodlivosť v prechodnom období a ochrana bohatého kultúrneho dedičstva krajiny. EÚ zdôrazňuje, že je dôležité posilniť postavenie mladých ľudí, najmä žien a dievčat, tým, že sa im poskytnú príležitosti na vzdelávanie, rozvoj zručností a aktívnu účasť na verejnom živote a úsilí o sociálno-ekonomickú obnovu. Podpora sociálno-ekonomickej obnovy a rekonštrukcie zo strany EÚ bude úmerná vývoju v krajine a opatreniam prechodnej vlády. EÚ naliehavo vyzýva medzinárodné spoločenstvo, aby zintenzívnilo svoju pomoc. Na základe deviatej bruselskej konferencie zo 17. marca 2025, na ktorej EÚ a medzinárodné spoločenstvo vyzbierali na nadchádzajúce dva roky celkovú sumu 5,8 miliardy EUR, z čoho 3,37 miliardy EUR prisľúbila EÚ a jej členské štáty, má EÚ v úmysle ďalej koordinovať svoju činnosť s kľúčovými prispievateľmi na obnovu Sýrie vrátane medzinárodných finančných inštitúcií a regionálnych partnerov s cieľom zabezpečiť komplementárnosť medzinárodného úsilia. EÚ podporuje prebiehajúce úsilie medzinárodných finančných inštitúcií o posúdenie potrieb Sýrie a ich obnovenú spoluprácu s prechodnou vládou. Rada vyzýva Európsku investičnú banku, aby obnovila svoju činnosť v Sýrii s cieľom podporiť toto úsilie.

16. V máji EÚ zrušila všetky svoje zostávajúce hospodárske sankcie voči Sýrii s cieľom podporiť inkluzívnu politickú transformáciu Sýrie, ako aj jej rýchlu hospodársku obnovu, rekonštrukciu a stabilizáciu v súlade s postupným a zvratným prístupom. EÚ ponechala v súlade so svojou výzvou na vyvodenie zodpovednosti v platnosti sankcie týkajúce sa Asadovho režimu, ako aj sankcie založené na bezpečnostných dôvodoch. Zároveň je EÚ pripravená zaviesť ďalšie sankcie proti osobám, ktoré porušujú ľudské práva a ktoré podnecujú nestabilitu v Sýrii. EÚ v tejto súvislosti pripomína vyhlásenie Rady o zrušení hospodárskych sankcií EÚ z 20. mája 2025.

17. Pád Asadovho režimu dal miliónom sýrskych utečencov, okrem iného aj v členských štátoch EÚ, a u vnútorne vysídlených osôb obrovskú nádej na návrat domov. EÚ berie na vedomie vyhlásenia prechodnej vlády o tom, že návrat sýrskych utečencov za primeraných podmienok je jedným z jej kľúčových cieľov. EÚ berie na vedomie aj vyhlásenia UNHCR, že podmienky v Sýrii vzhľadom na humanitárnu, hospodársku a bezpečnostnú situáciu v súčasnosti neumožňujú rozsiahle dobrovoľné repatriácie do Sýrie. EÚ je odhodlaná pomôcť vytvoriť podmienky pre bezpečný, dôstojný, dobrovoľný a udržateľný návrat do Sýrie a pripravená podporovať tých, ktorí sa chcú dobrovoľne vrátiť. Je mimoriadne dôležité zabezpečiť zachovanie azylového priestoru pre utečencov a dodržiavanie zásady zákazu vyhostenia alebo vrátenia. EÚ je naďalej odhodlaná, najmä v spolupráci s UNHCR, posilniť monitorovanie ochrany, nadväzujúce opatrenia, podporu a služby pre vysídlené osoby alebo nových navrátilcov do Sýrie. EÚ oceňuje úsilie susedných krajín, v ktorých počas viac ako desiatich rokov konfliktu bývajú sýrski utečenci, a opätovne potvrdzuje svoj záväzok zachovať svoju podporu utečencom a hostiteľským komunitám, aby sa posilnila ich odolnosť. V tejto súvislosti môžu členské štáty EÚ aj naďalej posudzovať možnosť umožnenia prieskumných návštev, počas ktorých sa medzinárodná ochrana nezruší.

18. EÚ čo najskôr zabezpečí silnejšiu stálu diplomatickú prítomnosť v Damasku prostredníctvom úplnej reaktivácie delegácie EÚ.